

Datum: 2025-12-04

Diarienummer:
MN-2025-10846

Statens Geotekniska Institut
sgi@sgi.se

Yttrande över förslag till vägledning med den preliminära titeln ”Riskbedömning av förorenade sedimentområden”, SGI diarienummer (3.1.2-2503-0338)

Malmö stad har fått en remiss från Statens Geotekniska Institut (SGI) med den preliminära titeln ”Riskbedömning av förorenade sedimentområden”. Miljönämnden lämnar följande synpunkter.

Allmänna synpunkter

Vägledningen är omfattande och för detaljerad för den föroreningsnivå som normalt sett förekommer i sediment i Malmö. Miljönämnden ser dock att det går att plocka ut de delar som är relevanta och har förståelse för att det kan finnas behov av detaljerad vägledning i den här nivån på andra platser. Det bör därför framgå av vägledningen att vissa delar inte behöver vara tillämpliga i alla situationer utan att utredningar och andra undersökningar bör anpassas efter platsens förutsättningar och aktuella risker.

Sammanfattande rutor med de viktigaste slutsatserna är ett mycket bra och överskådligt sätt att lägga upp skriften.

Miljönämnden anser att ett eget avsnitt behöver läggas till för att tydliggöra hur ansvaret för föroreningar i sediment ska utredas och eventuell rättspraxis inom området ska tillämpas.

Synpunkter på respektive avsnitt

1.1

I skriften anges att huvudsyftet med riskbedömningen av ett förorenat område är att kunna ta ställning till om det förorenade området innebär hälso- eller miljörisker, idag eller på sikt, och för att avgöra om det behövs en åtgärdsutredning. Miljönämnden anser att det först behöver avgöras om det finns ett åtgärdsbehov. Först när det är avgjort görs bedömningen om det finns behov av att initiera en åtgärdsutredning.

1.2

Miljönämnden bedömer att utredningar av förorenade sedimentområden (i Malmö) vanligtvis inte initieras med inventering, det är mer vanligt att förorenade sediment i stället behöver hanteras i samband med exploatering. Som exempel kan nämnas uppgrundning av havsområden vid ändrad användning av havsnära områden för att skapa möjlighet för till exempel badplatser. Även underhållsmuddring kan initiera tillsynsärenden från myndighetens sida. I de fall åtgärdsbehov identifieras kommer dock den vanliga riskbedömningsmetodiken att behöva tillämpas.

1.2–1.3

Det är bra att övergripande åtgärds mål formuleras tidigt i riskbedömningen för att kunna avgöra om det förekommer en oacceptabel risk i förhållande till planerad

markanvändning. I detta arbete bör det även tydliggöras om hänsyn ska tas till styrande dokument som detaljplaner, översiktsplaner, planprogram eller liknande politiska styrdokument för framtida markanvändning eller om det räcker med att förhålla sig till aktuell markanvändning. Detta kan ske med hänvisning till avsnitt 2.4.3. som är tydligt i detta avseende.

1.4

Vad som omfattas i begreppet storskaliga processer behöver förtydligas i texten.

1.5-1.12

Det behöver förtydligas att flera avsnitt efter aktuellt avsnitt ligger till grund för den konceptuella modellen, t ex 2.4–2.8, delar av avsnitten 5, 6, 7 och 8. Avsnitt 1.12 om terminologi skulle behöva ersättas med en begreppsordlista. Till exempel används ord som "föroreningsflux". Det är tydligare att sammanställa alla begrepp än att endast förklara dem första gången de används.

2.2

Miljönämnden bedömer att de ställningstaganden som finns i SIG:s frågeställningar ligger i linje med redan etablerade utgångspunkter och har därför inga synpunkter på dessa. Det kan vara värt att överväga om allt som gäller Naturvårdsverkets utgångspunkter ska finnas i en bilaga, mest för att det ska vara tydligt vilka delar som behöver beaktas. Detta kan vara ett bättre sätt för att anpassa skriften till de specifika frågeställningar som gäller sediment.

Naturvårdsverkets utgångspunkter gäller i första hand riskbedömningen, det kan vara en bättre idé att döpa avsnittet till riskbedömning och i tillämpliga delar hänvisa till Naturvårdsverkets utgångspunkter för riskbedömningen om dessa ska vara gällande även i sedimentsammanhang.

Bedömning av markmiljö behöver till exempel inte finnas med överhuvudtaget, då det kan bli förvirrande för läsaren.

2.3

Avsnittet underlättar i situationer där man även har miljökvalitetsnormer att förhålla sig till.

2.3.4.

Det underlättar för bedömningen av förorenade sediment att miljökvalitetsnormer avhandlas i ett eget avsnitt. Stödfrågorna kan ge stöd vid de bedömningar som avses och miljönämnden saknar inga frågor.

2.4 – 2.8

Avsnitt 2.4, som ska kunna läsas fristående, upplevas inte som överlappande med andra avsnitt eller andra rapporter. Inga delar behöver strykas, flyttas eller ersättas med hänvisning.

Det är inte fel att ha med områdesbeskrivning och markanvändning inom avrinningsområdet (2.4.2) liksom övriga delar (2.4.3) i avsnitt 2.4 men också identifiering av potentiella skyddsobjekt i avsnitt 2.8 så som den är nu, men de delarna kan också vävas samman bättre som en del av den konceptuella modellen. All beskrivning och beskrivning av användning inom avrinningsområdet kan behövas redan i den konceptuella modellen för att möjliggöra en identifiering av alla potentiella exponeringsvägar som behöver finnas med i riskbedömningen.

Angående avsnitt 2.8 så har inga ytterligare stödfrågor identifierats.

3.- 4.

Avsnitten 3. och 4. kan läggas i bilagor i sin helhet. Nämnden har inga synpunkter på ordningen och några metoder saknas inte eller behöver beskrivas utförligare.

5.

Delar av avsnitt 5. kan liksom avsnitten 2.4 och 2.8 eventuellt integreras bättre i den konceptuella modellen, eller så förklaras detta förhållande bättre tidigt i skriften.

6.- 8.

Dessa avsnitt kan med fördel vara underordnade avsnitt 5. Kap 6-8 behöver inte utvecklas. Avsnitten går att förstå bra och arbetsgången är logisk utifrån de principer som ges i avsnitt 2.5., samt i linje med en modifierad triadmetodik.

Bilagor 1–5

Ett möjligt scenario är samverkans-/synergieffekter mellan olika typer av föroreningar som förekommer i sedimenten. Sådana synergieffekter kan påverka biota och även den humana exponeringen. Om sådana effekter fångas upp av triadmetodiken, genom potentiellt biotillgänglig koncentration (bilaga 12) eller in vitro tester (bilaga 16) bör det framgå.

Bilaga 6

Ett ökat upptag av föroreningar genom ökad ämnesomsättning i till exempel fisk på grund av ökade temperaturer måste ses i olika tidsperspektiv. De olika ekosystemen kommer att anpassas över tid och andra arter kommer på sikt att gynnas av högre temperaturer. Det kan därmed bli en annan typ av ämnesomsättning som är svår att förutsäga. Den parametern bör därför tas med under förutsättning att den används med försiktighet.

Bilaga 7–16

Inga synpunkter.

Ordförande

Sofia Hedén